

मेचीनगर नगरपालिकाको पाँचौं नगरसभा पेश गरिएको

नगर शिक्षा ऐन, २०७६

नेपालको संविधान, २०७२ को धारा २२९, अनुसूची ८ को सूची नं ८ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ (ज) अनुसार आधारभूत र माध्यमिक शिक्षाको व्यवस्था गर्न बनेको ऐन ।

प्रस्तावना

मेचीनगर नगरपालिका बसोबास गर्ने जनतामा सदाचार, शिष्टाचार र नैतिकता कायम गरी संघीय लोकतान्त्रिक व्यवस्था अनुकूल जनशक्ति तयार गर्न नगरपालिका भित्र स्थापना भएका र पछि स्थापना हुने विद्यालयहरूको प्रभावकारी व्यवस्थापनमा जोड दिँदै बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच, नियमितता र गुणस्तर सुधार गरी जीवनोपयोगी शिक्षा प्रदान गर्न वाञ्छनीय भएकोले मेचीनगर नगरपालिकाको पाँचौं नगर सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१.संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : १) यस ऐनको नाम “मेचीनगर नगरपालिकाको शिक्षा ऐन, २०७६” रहेको छ ।

२) यो ऐन मेचीनगर नगरपालिका भर लागु हुनेछ ।

३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

क) “प्रारम्भिक बालविकास शिक्षा ” भन्नाले चार वर्ष उमेर पुरा गरेका बालबालिकालाई एक वर्षका लागि दिइने शिक्षा सम्भन्नुपर्छ ।

ख) “प्राथमिक शिक्षा ” भन्नाले कक्षा एकदेखि कक्षा पाँचसम्म दिइने शिक्षा सम्भन्नुपर्छ ।

ग) “ आधारभूत शिक्षा ” भन्नाले “प्रारम्भिक बालविकास शिक्षादेखि कक्षा आठसम्म दिइने शिक्षा सम्भन्नुपर्छ ।

घ) “ माध्यमिक शिक्षा ” शिक्षा भन्नाले कक्षा नौदेखि कक्षा बाह्रसम्म दिइने शिक्षा सम्भन्नुपर्छ ।

ङ) “ विशेष शिक्षा ” भन्नाले दृष्टिविहीन, सुस्त श्रवण, अटिज्म, बौद्धिक अपांगता, अति अशक्त शारीरिक अपांगता भएका बालबालिकालाई छुट्टै समूहमा राखी विशेष प्रकारको सहयोगका साथ दिइने शिक्षा सम्भन्नुपर्छ ।

च) “ सभा ” भन्नाले मेचीनगर नगरपालिकाको नगर सभालाई सम्भन्नुपर्छ ।

छ) “ नगरपालिका ” भन्नाले मेचीनगरपालिका नगर कार्यपालिकालाई सम्भन्नुपर्छ ।

ज) “ सामुदायिक विद्यालय ” भन्नाले नेपाल सरकारबाट नियमित रूपमा अनुदान पाउने गरी अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालयलाई सम्भन्नुपर्छ ।

झ) “ संस्थागत विद्यालय ” भन्नाले नेपाल सरकारबाट नियमित रुपमा अनुदान नपाउने गरी अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालय सम्झनुपर्छ ।

ञ) “ विद्यालय शिक्षा ” भन्नाले आधारभुत र माध्यमिक शिक्षा सम्झनुपर्छ ।

ट) “ शिक्षक ” भन्नाले विद्यालयको अध्यापक सम्झनुपर्छ र सो शब्दले प्रधानाध्यापक समेतलाई जनाउँछ ।

ठ) “ कर्मचारी ” भन्नाले सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक बाहेकका अन्य कर्मचारीलाई सम्झनुपर्छ ।

ड) “ तोकिएको वा तोकिएबमोजिम ” भन्नाले यस ऐन तथा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावलीमा तोकिएको वा तोकिएबमोजिम सम्झनुपर्छ ।

ण) “शैक्षिक गुठी” भन्नाले विद्यालय सञ्चालन गर्नको लागि कुनै व्यक्तिले नाफा नलिने उद्देश्यले स्थापना गरेको सार्वजनिक वा निजी गुठी सम्झनुपर्छ ।

त) “ आधारभुत तह उत्तीर्ण परीक्षा” भन्नाले आधारभुत तह (कक्षा आठ)को अन्त्यमा हुने परीक्षा सम्झनुपर्छ ।

थ) “अनुमति” भन्नाले नेपाल सरकार वा नगरपालिकाले स्थायी स्वीकृति र सहायता प्रदान गरिनसकेको कुनै तोकिएको ठाउँ वा क्षेत्र वा कक्षा थप गर्न दिएको अस्थायी स्वीकृतिलाई जनाउँछ ।

द) “ स्वीकृति” भन्नाले तोकिए बमोजिमको शर्त पुरा गरेको विद्यालयलाई नेपाल सरकार वा नगरपालिकाले दिएको स्थायी स्वीकृतिलाई जनाउँछ ।

ध) “ स्थायी आवासीय अनुमति ” भन्नाले विदेशी मुलुकले कुनै शर्त तोकी वा मुलुकमा स्थायी रूपले बसोबास गर्न पाउने गरी नेपाली नागरिकलाई उपलब्ध गराएको डाइभर्सिटी इमिग्रेन्ट भिसा (डि भि), परमानेन्ट रेजिडेन्ट भिसा (पि आर) वा ग्रिन कार्ड सम्झनुपर्छ र सो शब्दले नेपाली नागरिकलाई विदेशमा स्थायी रूपमा बसोबास गर्न दिइएको जुनसुकै नामको स्थायी अनुमति समेतलाई जनाउँछ ।

न) “ आयोग ” भन्नाले शिक्षक सेवा आयोग सम्झनुपर्छ ।

त) “ समावेशी शिक्षा ” भन्नाले देहायको शिक्षा सम्झनुपर्छ :

१) दृष्टिविहित, न्यूनदृष्टियुक्त, बहिरा, सुस्तश्रवण, अटिज्म, बौद्धिक, शारीरिक वा अन्य अपांगता भएका बालबालिकालाई नियमित शैक्षिक पद्धतिको अधीनमा रही दिइने शिक्षा,

२) सामाजिक, आर्थिक वा भौगोलिक कारणले पछाडि पारिएका व्यक्तिलाई विभेदरहित वातावरणमा दिइने शिक्षा ।

३ . विद्यालय खोल अनुमति लिनुपर्ने : (१) कुनै नेपाली नागरिकले सामुदायिक वा सहकारी वा शैक्षिक गुठीमा विद्यालय खोल चाहेमा तोकिएको विवरण खुलाई नगरपालिकामा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेमा तोकिएको अधिकारीले आवश्यक जाँचबुझ गर्नेछ, र जाँचबुझ गर्दा विद्यालय खोल मनासिव देखिएमा तोकिएको शर्त बन्देज पालना गर्ने गरी अनुमति दिनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम अनुमति लिई सञ्चालन भएको विद्यालयले तोकिएको शर्त बन्देज पालना गरेको देखिएमा तोकिएको अधिकारीले स्वीकृति प्रदान गर्नेछ ।

(४) यो दफा प्रारम्भ हुँदाका बखत कम्पनीको रुपमा सञ्चालनमा रहेका विद्यालयले चाहेमा कम्पनी खारेज गरी शैक्षिक गुठी वा सहकारी अन्तर्गत विद्यालय सञ्चालन गर्न तोकिएको अधिकारी समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम निवेदन परेमा तोकिएको अधिकारीले सो निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गर्नेछ र जाँचबुझ गर्दा निवेदन दिने विद्यालयको माग मनासिव देखिएमा माग बमोजिम विद्यालय सञ्चालन गर्न स्वीकृति दिनेछ ।

(६) उपदफा (२), (३) वा (५) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका विद्यालयलाई शैक्षिक गुठीको रुपमा सञ्चालन गर्न पाउने गरी अनुमति वा स्वीकृति दिइने छैन :

क) सरकारी वा सार्वजनिक भवनमा सञ्चालन भएको विद्यालय,

ख) सरकारी वा सार्वजनिक जग्गामा भवन बनाई सञ्चालन भएको विद्यालय,

ग) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले विद्यालयको नाममा भवन वा जग्गा दान दातव्य दिएकोमा सो भवनमा वा त्यस्तो जग्गामा भवन बनाइ सञ्चालन भएको विद्यालय,

(७) पूर्वप्राथमिक विद्यालय, मन्टेश्वरी, भाषा कक्षा, कोचिड जस्ता शैक्षिक संस्थाको सञ्चालन र व्यवस्थापन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(८) यस ऐन वा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि शैक्षिक गुठी अन्तर्गत विद्यालय सञ्चालन गर्दा देहायका कुरामा देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ :

क) शैक्षिक गुठी सञ्चालन गर्ने गुठी सञ्चालक (ट्रष्टी) संगठित संस्थाको रुपमा हुनुपर्ने,

ख) शैक्षिक गुठी सञ्चालन गर्दा सञ्चालक बोर्ड (ट्रष्टी) मा सार्वजनिक गुठी भए कम्तीमा पाँचजना र निजी गुठी भए कम्तीमा तीन जना सदस्य हुनुपर्ने,

ग) शैक्षिक गुठीको आय व्ययको लेखा तोकिए बमोजिम खडा गरी मान्यता प्राप्त लेखा परिक्षकबाट लेखा परीक्षण गराउनुपर्ने,

घ) शैक्षिक गुठीको तत्काल कायम रहेका गुठीका सञ्चालक (ट्रष्टी) ले आफ्नो जीवनकालमै वा शेषपछि गुठीयारको रुपमा काम गर्ने आफ्नो उत्तराधिकारी तोक्न सक्ने,

तर सार्वजनिक गुठीको हकमा त्यस्तो उत्तराधिकारी तोक्दा प्रदेश वा संघीय मन्त्रालयको स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।

(९) कुनै सामाजिक, परोकारी वा कल्याणकारी संस्थाले मुनाफा नलिने उद्देश्य राखी विद्यालय सञ्चालन गर्न चाहेमा तोकिएको अधिकारीबाट स्वीकृति लिई सार्वजनिक शैक्षिक गुठी वा सहकारी अन्तर्गत विद्यालय सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(१०) उपदफा (९) बमोजिम सञ्चालित विद्यालयले अध्यापन गराउनुपर्ने विषय, पालन गर्नुपर्ने शर्त तथा अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।

(११) उपददफा (१), (२) र (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै विदेशी शिक्षण संस्थासँग सम्बन्धन गर्नेगरी कसैलाई पनि विद्यालय खोल्न अनुमति वा स्वीकृति दिइने छैन ।

तर विदेशी शिक्षण संस्थासँग सम्बन्धन गरी विद्यालय खोल्ने सम्बन्धमा मन्त्रालयसँग सम्झौता भएमा वा त्यसरी विद्यालय खोल्न कुटनैतिक नियोगबाट सिफारिस भएमा मन्त्रालयले शर्त तोकी नगरपालिकाभित्र विद्यालय खोल्न अनुमति वा स्वीकृति दिन सक्नेछ । त्यसरी विद्यालय खोल्नको लागि नगरपालिकाको पूर्वस्वीकृति लिइ मन्त्रालय समक्ष सिधै निवेदन दिन सकिनेछ ।

(१२) उपदफा (११) बमोजिम अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालयले शर्त बमोजिम विद्यालय सञ्चालन नगरेमा नगरपालिकाले जुनसुकै बखत त्यस्तो विद्यालय बन्द गर्न सक्नेछ ।

(१३) उपदफा (११) बमोजिम अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालयको सम्बन्धमा यस ऐन बमोजिमको अन्य व्यवस्था लागु हुनेछैन ।

(१४) यस सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

४. विद्यालयको सञ्चालन : विद्यालयको सञ्चालन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

५ . शिक्षाको माध्यम : (१) विद्यालयमा शिक्षाको माध्यम नेपाली भाषा, अंग्रेजी भाषा वा दुवै भाषा हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा शिक्षाको माध्यम देहाउ बमोजिम हुन सक्नेछ :

क) प्राथमिक शिक्षा मातृभाषामा दिन सकिनेछ ।

ख) गैर नेपाली नागरिकले नेपालको विद्यालयमा अध्ययन गर्दा अनिवार्य नेपाली विषयको सट्टा अन्य कुनै भाषाको विषय अध्ययन गर्न सक्नेछ ।

ग) भाषा विषय अध्ययन गराउँदा शिक्षाको माध्यम सोही भाषा हुनेछ ।

६ . विद्यालयको पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक : (१) विद्यालयले नेपाल सरकारद्वारा स्वीकृत पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक लागु गर्नुपर्छ ।

(२) नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र तोकिए बमोजिम स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न उपदफा (१) ले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

७ . नगर शिक्षा समिति : (१) नगरपालिका भित्रका विद्यालयको रेखदेख र व्यवस्थापन गर्न एक नगर शिक्षा समिति रहनेछ ।

(२) नगर शिक्षा समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८ . वडा शिक्षा समिति : (१) नगरपालिकाभित्रका वडाका विद्यालयहरूको रेखदेख र व्यवस्थापन गर्न प्रत्येक वडामा वडा शिक्षा समिति रहनेछ ।

(२) वडा शिक्षा समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

९ . परीक्षा सञ्चालन तथा समन्वय समिति : (१) नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरूमा परीक्षा सञ्चालन तथा समन्वयका लागि एक परीक्षा समन्वय समिति रहनेछ ।

(२) परीक्षा समन्वय समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) आधारभूत तहको अन्त्यमा सञ्चालन हुने परीक्षा उपनियम (१) बमोजिमको समितिले सञ्चालन गर्नेछ ।

१०. विद्यालय व्यवस्थापन समिति : (१) नगरपालिका भित्र सञ्चालित सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयहरूको सञ्चालन, रेखदेख र व्यवस्थापन गर्न प्रत्येक विद्यालयमा एक विद्यालय व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।

(२) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

११. नगरपालिकाले निर्देशन दिनसक्ने : (१) नगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार नगर शिक्षा समिति र विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निर्देशनको पालना गर्नु नगर शिक्षा समिति र प्रत्येक विद्यालय व्यवस्थापन समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

१२. नगर शिक्षा कोष : (१) नगरपालिकामा एउटा नगर शिक्षा कोष स्थापना हुनेछ, जसमा देहाय बमोजिमका रकमहरू रहनेछन् :

क) नेपाल सरकार/प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान

ख) जिल्ला समन्वय समितिबाट प्राप्त अनुदान

ग) शिक्षा करबाट उठेको रकम

घ) चन्दाबाट उठेको रकम

ङ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको सञ्चालन तोकिएको बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको लेखा परीक्षण तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१३ . विद्यालय सार्ने, गाभ्ने, नाम परिवर्तन वा बन्द गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था : नगरपालिका वा तोकिएको अधिकारीले नगर शिक्षा समितिको सिफारिसमा सञ्चालन भइरहेका कुनै विद्यालयलाई एक स्थानबाट अर्को स्थानमा सार्न वा दुई वा दुई भन्दा बढी विद्यालयलाई गाभी एउटा विद्यालय कायम गर्न वा विद्यालयको नाम परिवर्तन गर्न वा विद्यालय बन्द गर्न वा तोकिएको ठाउँ वा क्षेत्रमा विद्यालय खोल्न वा विद्यालय कक्षा थप गरी सञ्चालन गर्न अनुमति वा स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

१४. विद्यालयको सम्पत्ति : (१) सामुदायिक विद्यालयको हकभोगमा रहेको सम्पत्ति सार्वजनिक सम्पत्ति मानिनेछ ।

(२) शैक्षिक गुठी अर्न्तगत सञ्चालित संस्थागत विद्यालयको सम्पत्ति सोही विद्यालयको नाममा रहनेछ ।

(३) कम्पनी अर्न्तगत सञ्चालित संस्थागत विद्यालयको सम्पत्ति सोही कम्पनीको नाममा रहनेछ ।

१५. विद्यालयलाई छुट र सुविधा : प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सामुदायिक विद्यालय र शैक्षिक गुठीको रूपमा सञ्चालित संस्थागत विद्यालयको नाममा जुनसुकै लिखत पारित गर्दा रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्नेछैन ।

१६. **विद्यालयको वर्गीकरण :** विद्यालयलाई तोकिएको मापदण्डका आधारमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

१७. **विद्यालयलाई शान्ति क्षेत्रको रूपमा कायम गर्नुपर्ने :** विद्यालयमा स्वतन्त्र र भयरहित रूपमा बालबालिकाले अध्ययन अध्यापन गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न तथा विद्यालय हाताभित्र कुनै पनि किसिमको शान्ति खल्बलिने र दलीय गतिविधि हुन नदिने गरी सबै प्रकारका विद्यालयलाई सुरक्षित राखी शान्ति क्षेत्रको रूपमा सञ्चालन हुन दिनुपर्नेछ । तर, यसले शिक्षक वा विद्यालय कर्मचारीहरूले कानून बमोजिम विद्यालय समयभन्दा बाहिर गरिने ट्रेड युनियन गतिविधि सञ्चालन गर्न बाधा हुनेछैन ।

१८. **शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) नेपाल सरकार वा नगरपालिकाले निःशुल्क शिक्षा घोषणा गरेको विद्यालय शिक्षाका लागि सामुदायिक विद्यालयले विद्यार्थीका नाममा कुनै किसिमको शुल्क लिन पाउनेछैन ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि अभिभावकले आफ्नो इच्छाले सामुदायिक विद्यालयलाई दिएको दान, उपहार, चन्दा वा सहयोग लिन सकिनेछ ।

(३) सबै बालबालिकालाई आधाभूत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य र निःशुल्क तथा माध्यमिक तहसम्म निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्नको लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा नगरपालिकाले आवश्यक स्रोतको व्यवस्था मिलाउनेछ ।

१९. **शिक्षक महासंघ, शिक्षक तथा कर्मचारीको पदीय आचारण र अन्य व्यवस्था :** (१) सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको पेशागत हक हितको सम्बन्धमा कार्य गर्न नगरपालिकामा एक शिक्षक महासंघ रहनेछ ।

(२) शिक्षक महासंघको गठन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) देहायका अवस्थामा शिक्षक वा कर्मचारीलाई पदबाट हटाइनेछ :

क) पदीय दायित्व पुरा नगरेमा,

ख) बिना सूचना लगातार पन्ध्रदिन भन्दा बढी समय विद्यालयमा अनुपस्थित भएमा,

ग) विद्यालयमा मादक पदार्थ सेवन गरी आएको प्रमाणित भएमा ,

घ) नैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट सजाय पाएमा,

ङ) सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक वा कर्मचारीले विद्यालय/कार्यालय समयमा अन्यत्र अध्यापन वा काम गरेमा वा अन्य कुनै व्यवसाय सञ्चालन गरेमा,

च) शिक्षक वा कर्मचारी राजनैतिक दलको कार्यकारिणी समितिको सदस्य रहेको पाइएमा ।

२०. **स्थायी आवासीय अनुमति लिन नहुने :** सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक वा कर्मचारीले स्थायी आवासीय अनुमति लिन वा त्यस्तो अनुमति प्राप्त गर्नको लागि आवेदन दिन हुदैन । यो दफा प्रारम्भ हुनु अघि कसैले स्थायी आवासीय अनुमति लिएको भए वा त्यस्तो अनुमति प्राप्त गर्नको लागि आवेदन दिएको भए त्यस्तो शिक्षक वा कर्मचारीलाई भविष्यमा अयोग्य नठहरिने गरी सेवाबाट बर्खास्त गरिनेछ । यो नेपाल बाहिर जाने अवस्थाका लागि मात्र लागु हुनेछ ।

२१. **शैक्षिक योग्यता :** विद्यालय शिक्षकको लागि चाहिने शैक्षिक योग्यता तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

२२. शिक्षक विद्यार्थीको अनुपात मिलाउनु पर्ने: नगर शिक्षा समितिले प्रत्येक विद्यालयमा नियमित अध्ययन गर्ने विद्यार्थी संख्या र विषयका आधारमा तोकिए बमोजिम विद्यार्थी तथा शिक्षकको अनुपात कायम गर्नुपर्नेछ ।

२३. बालबालिकालाई निष्काशन गर्न, शारीरिक र मानसिक दुर्व्यवहार गर्न नहुने : (१) कुनै पनि बालबालिकालाई विद्यालयबाट निष्काशन गर्न पाइनेछैन ।

(२) विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालिकालाई शारीरिक वा मानसिक यातना दिन वा दुर्व्यवहार गर्न पाइनेछैन ।

२४. शिक्षकको सरुवा : (१) सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकले तोकिए बमोजिमको फाराम भरी नगरपालिकाको शिक्षा शाखामा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(२) शिक्षकको सरुवा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२५. तलब भत्ता नपाउने र सेवा अवधि गणना नहुने : नियमानुसार विदा स्वीकृति गराई बसेको अवस्थामा बाहेक विद्यालयमा अनुपस्थित रहेको शिक्षकले अनुपस्थित अवधिको तलबभत्ता पाउनेछैन र त्यस्तो अवधि निजको सेवा अवधिमा गणना हुनेछैन ।

२६. अध्यापन अनुमति पत्र लिनुपर्ने : १) शिक्षक सेवा आयोगबाट अध्यापन अनुमति पत्र नलिई कुनै पनि शिक्षकले विद्यालयमा शिक्षण गर्न पाउनेछैन ।

२) शिक्षक सेवा आयोगले तोकिएका विषय शिक्षकलाई आयोगले तोके बमोजिम अस्थायी अनुमति पत्र लिइ वा अध्यापन अनुमति पत्र जारी नभएका प्राविधिक धारका हकमा अध्यापन अनुमति पत्र बिना पनि शिक्षण गर्न बाधा पुग्ने छैन ।

२७. विद्यालय कोष : (१) प्रत्येक विद्यालयमा एउटा विद्यालय कोष रहनेछ, जसमा देहाय बमोजिमका रकमहरू रहनेछन् :

क) नेपाल सरकार/प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान,

ख) जिल्ला समन्वय समितिबाट प्राप्त अनुदान,

ग) नगर शिक्षा कोषबाट प्राप्त अनुदान,

घ) शुल्कबाट प्राप्त अनुदान,

ङ) चन्दा वा दान दातव्यबाट प्राप्त अनुदान,

च) अन्य स्रोतबाट प्राप्त अनुदान,

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको सञ्चालन र लेखापरीक्षण तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२८. अनुमति नलिई शैक्षिक परामर्श सेवा, ब्रिज कोर्ष कार्यक्रम वा शिक्षण कोर्ष सञ्चालन गर्न नहुने :

(१) कसैले पनि नगरपालिकाबाट अनुमति नलिई शैक्षिक परामर्श सेवा, ब्रिज कोर्ष, भाषा शिक्षण कक्षा वा पूर्वतयारी कक्षा र ट्यूसन वा कोचिङ सेन्टर सञ्चालन गर्न पाइनेछैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालनको अनुमति लिने सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

तर विद्यालयहरुले आफ्ना विद्यालयका विद्यार्थीको परीक्षाको तयारीका लागि सञ्चालन गरेको कोचिङ्ग कक्षा सञ्चालन गर्न बाधा हुने छैन ।

२९. प्रारम्भिक बालविकास शिक्षा : (१) प्रारम्भिक बालविकास शिक्षाको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(२) नगरपालिकाले प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रलाई तोकिए बमोजिम अनुदान दिन सक्नेछ ।

३०. अनौपचारिक शिक्षा : नगरपालिकाले स्थानीय आवश्यकताको आधारमा अनौपचारिक शिक्षा, विशेष शिक्षा, निरन्तर सिकाइ, दूर शिक्षा तथा समावेशी शिक्षाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

३१. सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन गर्न सक्ने : नगरपालिकाले समुदायमा साक्षरता, सीप विकास, आयआर्जन तथा सीपमुलक कार्यक्रम सञ्चालनका लागि तोकिएबमोजिम सामुदायिक सिकाइकेन्द्र सञ्चालन गर्नसक्नेछ ।

३२. प्रगति विवरण बुझाउनु पर्ने : संस्थागत विद्यालयले प्रत्येक वर्ष तोकिए बमोजिमका विवरण सहितको प्रगति विवरण नगरपालिकामा बुझाउनुपर्नेछ ।

३३. दण्ड र सजाय : (१) कसैले विद्यालयको सम्पत्ति हिनामिना गरेमा वा नोक्सान गरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई मुद्दा हेर्ने अधिकारीले बिगो असुल गरी बिगो बमोजिमको/बराबर जरिवाना गर्नसक्नेछ ।

(२) कसैले देहायका कार्य गरेमा, गर्न लगाएमा वा सो कार्य गर्न सहयोग पुऱ्याएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई कसुरको मात्रा हेरी एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना वा छ महिनासम्म कैद वा दुवै सजाय हुनेछ ।

क) प्रश्नपत्रको गोपनियता भङ्ग गरेमा,

ख) उत्तरपुस्तिका परीक्षण गर्दा लापरवाही वा गैरजिम्मेवारीपूर्ण कार्य गरेमा,

ग) परीक्षा केन्द्रमा सम्बन्धित पदाधिकारीको स्वीकृति विना प्रवेश गरेमा वा परीक्षा केन्द्र नियन्त्रणमा लिई अमर्यादित कार्य गरेमा,

घ) परीक्षाफल प्रकाशनमा अनियमितता गरेमा,

ङ) अरुको तर्फबाट परीक्षा दिएमा,

च) परीक्षाको मर्यादा भङ्ग हुने अरु कुनै कार्य गरेमा,

छ) अनुमति नलिई कुनै शैक्षिक कार्यक्रम, शैक्षिक परामर्श सेवा, ब्रिजकोर्ष, भाषा शिक्षण कक्षा तथा पूर्वतयारी कक्षा सञ्चालन गरेमा ।

३४. अदालतको आदेशबाट पुनर्बहाली हुनसक्ने : विभागीय सजाय भई नोकरीबाट हटाइएको वा बर्खास्त भएको शिक्षक अदालतको आदेश वा फैसलाबमोजिम मात्र नोकरीमा पुनर्बहाली हुनसक्नेछ ।

३५. मुद्दा हेर्ने अधिकारी : (१) दफा ३३ बमोजिम सजाय हुने कसुर सम्बन्धी मुद्दामा कारवाही र किनारा गर्ने अधिकार स्थानीय न्यायिक समितिलाई हुनेछ ।

(२) यस ऐन बमोजिम कारवाही तथा सजाय हुने मुद्दामा अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्ने अधिकारीले सम्बन्धित सरकारी वकिल कार्यालयको परामर्श तथा सहयोग लिन सक्नेछ ।

३६. दरबन्दी सिर्जना गर्नसक्ने : नेपाल सरकारद्वारा स्वीकृत दरबन्दी नभएका र दरबन्दी अपुग भएका सामुदायिक विद्यालयका लागि नगरपालिकाले आफ्नो स्रोतबाट आवश्यकता अनुसार निश्चित समयावधि तोकेर करार शिक्षक/बालबिकास शिक्षक तथा कर्मचारीको पद सिर्जना गर्न सक्नेछ ।

३७. नियम बनाउने अधिकार : यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न नगर कार्यपालिकाले नियम बनाउन सक्नेछ ।

३८. नियमावली/निर्देशिका/कार्यविधि बनाउन सक्ने : यस ऐनको कार्यान्वयनका लागि नगरपालिकाको शिक्षा हेर्ने निकायले आवश्यक नियमावली/निर्देशिका/कार्यविधि बनाइ नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी लागु गर्नसक्नेछ ।

३९. बाधा अड्काउ हटाउने अधिकार : यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न कुनै बाधा अड्काउ परेमा नगर कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अड्काउ हटाउन आदेश जारी गर्न सक्नेछ, त्यस्तो आदेश यसै ऐन सरह मानिनेछ ।

४०. बचाउ र लागु नहुने : (१) यो ऐन तथा यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियममा जुनसुकै कुरा लेखिएता पनि यसमा उल्लेख भए बमोजिम र उल्लेख नभएको हकमा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम हुनेछ ।

(२) यस ऐनमा लेखिएको कुनै कुराले पनि विद्यालयको सम्पत्ति हिनामिना गरेको कसूरमा भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ अन्तर्गत कारवाही चलाउन बाधा पर्नेछैन ।

(३) यस ऐनका कुनै दफा तथा उपदफाहरु संविधान तथा संघीय वा प्रदेश कानूनसंग बाभिएको हकमा बाभिएका दफाहरु स्वतः निष्क्रिय हुनेछन ।

आज्ञाले

होमनाथ भण्डारी

उपसचिव (नगर शिक्षा अधिकारी)

मिति २०७६।१०।२४ गते

